

Tradicionis varpelio skambesys pranešė, kad įvairių šalių mokslininkai vėl susirinko aptarti Baltijos jūros problemų. Savotišku tokių konferencijų simboliu tapęs varpelis, perduodamas konferencijų organizatoriams, šiuokart atkeliavo iš Estijos į garsųjį Latvijos kurortą Jūrmalą, kur 2006 m. rugpjūčio 27 d. didžiausioje viešbučio „Lielupė“ konferencijų salėje prasidėjo 9-oji Baltijos jūros geologijos konferencija.

Taip tęsiasi beveik prieš du dešimtmečius pradėtas bandymas vienyti ir stiprinti ryšius tarp Baltijos jūros geologų, reguliariai susirenkant aptarti naujausių rezultatų, padiskutuoti aktualesniais klausimais ir bandyti nubrėžti būsimų tyrimų gaires. Tai buvo ir Jūrmaloje vykusios konferencijos svarbiausiu tikslu. Konferencijos organizacinio komiteto vardu jos dalyvius pasveikinę dr. E. Lukševičs ir dr. L. Kalnina pranešė,

**Baltijos jūros geologijos konferencijos
Marine Geological Conference "The Baltic"**

- 1987 1-oji, Parainen, Suomija
- 1991 2-oji, Rostock, Vokietija
- 1993 3-oji, Sopot, Lenkija
- 1995 4-oji, Uppsala, Švedija
- 1997 5-oji, Vilnius, Lietuva
- 2000 6-oji, Hirtshals, Danija
- 2002 7-oji, Kaliningrad, Rusija
- 2004 8-oji, Tartu, Estija
- 2006 9-oji, Jūrmala, Latvija

*Egidijus Trimonis,
Vilniaus universitetas*

9-oji BALTIJOS JŪROS GEOLOGIJOS KONFERENCIJA

kad ši konferencija sulaukė didelio jūrų geologų, sedimentologų, kvartero tyrėjų ir gretimų mokslų sričių specialistų dėmesio. Beveik 60 žodinių ir stendinių pranešimų įtraukta į konferencijos programą. Konferencijos dalyviams buvo malonu išgirsti žurnalo „Baltica“ redaktoriaus prof. A. Grigelio sprendimą skirti du artimiausius šio žurnalo numerius svarbiausiems konferencijos pranešimams.

Lietuvos mokslininkų grupė konferencijoje buvo viena gausiausių. Su moksliniais pranešimais atvyko Lietuvos Mokslų akademijos (A. Grigelis), Vilniaus universiteto (E. Rudnickaitė, E. Trimonis, G. Vaikutienė), Klaipėdos universiteto (A. Olšauskas), Geologijos ir geografijos instituto (Ž. Gelumbauskaitė, J. Paškauskaitė, J. Šečkus) ir Lietuvos geologijos tarnybos (A. Bitinas, D. Pūpienis) atstovai.

Pirmoji konferencijos mokslinė sesija prasidėjo turiningu ir puikiai pristatytu prof. J. Harffo (Vokietija) pranešimu apie Baltijos jūros dugno nuosėdų sluoksnių (nuosėdinės dangos) facinius pokyčius, atspindinčius klimato kaitą vėlavajame pleistocene ir holocene. Išaiškinta gera priklausomybė tarp jūros dugno nuosėdų ir klimato variacijų po paskutinio glacialinio maksimumo ir patvirtintas 900, 500 ir 400 metų periodiškumas, kuris atsekamas ir Grenlandijos ledyno grėžiniuose pagal deguonies izotopijos duomenis. Šį pranešimą parengė vokiečių, amerikiečių ir rusų mokslininkų grupė, pasitelkusi labai gausią faktinę medžiagą iš Šiaurės Atlanto-Baltijos jūros regiono.

Prof. I. Murdmaa (Maskva) su bendraautoriais iš Rusijos bei Norvegijos perskaitė pranešimą, kuriame nauji duomenys apie Šiaurės Europos ledo dangos deglaciaciją pateikti plataus

masto fone. Šių įvykių padariniai ir geologinių procesų raida Baltijos jūroje įdomiai gretinama su tuo pat metu vykusiais procesais Šiaurės, Norvegijos ir Barenco jūrose. Diskutuojama, kokią galimą įtaką didžiuliai aplinkos pokyčiai vėlyvajame kvartere Baltijos regione ir gretimose srityse turėjo Juodosios ir Kaspijos jūrų baseinams.

Dauguma skaitytų pranešimų buvo skirta regioniniams klausimams. Jų temos buvo labai įvairios, o kai kurie jų galėjo sulaukti tik nedidelio dalyvių susidomėjimo.

Konferencijos metu buvo organizuoti trys seminarai (*workshop*), į kuriuos susirinko dauguma konferencijos dalyvių. Vienas seminarų buvo skirtas numatomo Baltijos jūros dugno gilaus gręžimo projekto vykdymo galimybei aptarti. Dar 2002 m. apie 30 mokslininkų grupė iš beveik visų Baltijos jūros šalių pateikė paraišką IODP (*International Ocean Drilling Program*) dėl gilaus gręžimo Baltijos jūroje. Paraiškoje pasiūlytos gręžimo vietos, kur manoma bus galima gauti duomenų, kurie leis atsakyti į fundamentalius klausimus apie Baltijos jūros baseino evoliuciją. Šiais metais buvo atlikti paruošiamieji geofiziniai ir geologiniai tyrimai būsimų gręžinių vietose (Kategate ir pietinėje jūros dalyje), o dabar rengiami paraiškos IODP papildymai.

Specialiame seminare buvo svarstoma Baltijos jūros holoceno stratigrafijos problema. Pagrindinį seminaro pranešimą padarė prof. A. Grigelis (Vilnius). Jis išskėlė aktualiausius holoceno stratigrafinės klasifikacijos, terminologijos ir

nomenklatūros klausimus, kurie turėtų būti sprendžiami. Dabar Baltijos jūros stratigrafija remiasi paleogeografinės raidos stadijomis, susietomis su aplinkos esminiais pokyčiais, kurie skirtingose Baltijos jūros dalyse pasireiškė skirtingu laiku.

Labiau informacinio pobūdžio buvo seminaras, skirtas GIS ir jūros kartografavimui. Naujus savo šalių akvatorijų geologinius, geoeologinius ir kitus žemėlapius pristatė Rusijos ir Suomijos mokslininkų grupės.

Konferenciją užbaigė standinių pranešimų sesija, kurioje jų autoriai labai trumpai pristatė savo darbus. Išleistame konferencijos tezių rinkinyje atsispindi visi konferencijoje nagrinėti klausimai – Baltijos jūros geologinė raida pleistocene ir holocene, šiuolaikiniai sedimentacijos procesai ir jūrinės aplinkos pokyčiai, krantų geologija ir antropogeninis poveikis krantiniams procesams, nuosėdų stratigrafija, pamatinių uolienų geologija, dugno kartografavimas ir pan.

Konferencijos organizacinis komitetas organizavo dvi geologinės ekskursijos prieš konferenciją, supažindino su jūros pakrantės geologine raida Rygos ir Jūrmalos apylinkėse, po konferencijos su įdomiausiomis geologinėmis vietovėmis vakarinėje Latvijos dalyje.

Saulėtos rugpjūčio pabaigos dienos, platūs smėlio paplūdimiai ir rami jūra vos už kelių minučių kelio nuo „Lielupės“ viešbučio, kuriame apsistojo dauguma konferencijos dalyvių, sukūrė puikią aplinką geram, nors ir trumpam poilsui tarp mokslinio darbo valandų.